

Contribuții la cunoașterea subfamililiilor Donaciinae, Criocerinae, Clytrinae, Eumolpinae, Galerucinae (Coleoptera: Chrysomelidae) din Oltenia

Aurelian Leonardo ILIE

Contributions à la connaissance des sousfamilles Donaciinae, Criocerinae,
Clytrinae, Eumolpinae, Galerucinae (Coleoptera: Chrysomelidae) en
Oltenie

Résumé

Dans le travail on présente 43 espèces, dont 4 sont mentionnées pour la première fois dans la faune d'Oltenie et 5 espèces sont plus moins répandues dans la faune roumaine. On signale une nouvelle plante hôte à *Lilioceris lili* SCOP. qui devient polyphage.

Les sousfamilles analysées comprend une nombreuse variété d'espèces de point de vue zoogéographique.

Keywords: Donaciinae, Criocerinae, Clytrinae, Eumolpinae, Galerucinae (Coleoptera: Chrysomelidae), Oltenia

Introducere

Comparativ cu celelalte provincii ale României, datele faunistice cu privire la familia Chrysomelidae din Oltenia sunt relativ puține și neuniforme (HORMUZACHI 1904; FLEK 1906; OCHS 1921; MARCU 1928, 1929; KONNERTH-IONESCU 1961; BOBÎRNAC 1962-1974; ROȘCA 1973, 1974; IENIȘTEA 1974; ILIE 1999). O cercetare mai amplă asupra acestor subfamilii, în zona Olteniei, nu a fost realizată până în prezent.

Material și metodă

Prezenta lucrare cuprinde atât datele speciilor existente în colecția Muzeului Olteniei, cât și datele din literatura de specialitate, respectiv cele din propriile colectări.

Pentru nomenclatura speciilor a fost utilizată lucrarea lui FREUDE, HARDE, LOHSE (1966), iar în probleme de răspândire a crisomelidelor a fost consultată lucrarea lui WINKLER (1927-1932).

Precizăm că în paranteze sunt trecute abrevierile județelor din care fac parte localitățile de colectare, precum și abrevierile autorilor care le-au publicat și anii de publicare. (B = BOBÎRNAC, C = CHIMIŞLIU, H = HORMUSACHI, I = ILIE, M = MARCU, O = OCHS).

Subfamilia Donaciinae KIRBY, 1837

Donacia bicolor ZSCHACH, 1788 - Tâmburești (DJ.), B. - 1974. Specie eurosiberiană.
Plateumaris affinis KUNZE, 1818 - Bahna (MH.), M. - 1929. Specie eurosiberiană.
Plateumaris sericea LINNAEUS, 1761 - Caraula (DJ.), I. - 2000. Specie eurosiberiană.
Macrolepa appendiculata PANZER, 1794 - Valea Sohodol (GJ), B. 1974. Specie eurosiberiană.

Această specie a fost determinată cronat ca fiind *Donacia equiseti* F., exemplarul fiind de fapt o aberație (ab. *equiseti*).

Subfamilia Criocerinae LATREILLE, 1807

Lema erichsoni SUFFRIAN, 1841 - Baia de Aramă (MH.), B. - 1974. Specie europeană.
Lema cyanella LINNAEUS, 1758 - Baia de Aramă (MH.), B. - 1974; Piatra Cloșani (MH.), M. - 1928, B. - 1974.; Preajba (GJ.), I. - 2000.; Bucovăț (DJ.), I. - 1999; Segarcea (DJ.), I.C. - 2000.. Specie eurosiberiană.

Lema melanopa LINNAEUS, 1758 - Tâmburești (DJ.), B. - 1974; Halângă (MH.), B. - 1974; Gârdoaia (GJ.), B. - 1974 ;Caraula (DJ.), I. - 1999; Craiova (DJ.), I. - 2000; Orodel (DJ.), Negoi (DJ.), I. C. - 2000; Gura Motru (MH.), I.C. - 2000; Desa (DJ.), I.C. - 2000 ; Mischii (DJ.), I.C. - 2000; Bistreț (DJ.), I.C. - 2000; Cleanov (DJ.), I.C. - 2000; Tismana (GJ.), I.C. - 2000. Specie eurosiberiană.

Lilioceris lilii SCOPOLI, 1763 - Tismana (GJ.), M. - 1928; Craiova (DJ.), I.C. - 2000 ; Cheile Sohodol (GJ.), I.C. - 2000. Specie eurosiberiană.

Lilioceris merdigera LINNAEUS, 1758 - Tismana (GJ.), M. - 1928; Bucovăț (DJ.), I. - 2000 ; Romula (OT.), Bistrița (OT.), H. - 1904, păd. Stârmina (MH.), I. 2000. Specie eurosiberiană.

Crioceris duodecimpunctata LINNAEUS, 1758 - Motru (GJ.), M. - 1928; Craiova (DJ.), I. - 2000, I.C. - 2000 ; Başcov Calafat (DJ.), H. - 1904. Specie europeană.

Crioceris quatuordecimpunctata SCOPOLI, 1763 - Motru (GJ.), M. - 1928. Specie eurosiberiană.

Subfamilia Clytrinae KIRBY, 1837

Clytra laeviuscula RATZERBURG, 1837 - Bahna (MH.), M. - 1929; Craiova (DJ.), B. - 1974, I. - 1998,1999; Calafat (DJ.), B. - 1974; Caraula (DJ.), I. - 1998, 1999; Vârvoru de Jos (DJ.), I. - 1997, 1998, 1999; Preajba (GJ.), I. - 2000 ; Pietrele Albe (GJ.), I. - 2000; Mofleni (DJ.), Bucovăț (DJ.), Podari (DJ.), Bistreț (DJ.), Gura Motru (MH.), Ponoare (MH.), Turcenii (GJ.), Cheile Sohodol (GJ.), Predești (GJ.), I.C. - 2000. Specie eurosiberiană.

Clytra quadripunctata LINNAEUS, 1758 - Ghercești (DJ.), I. - 2000. Specie eurosiberiană.

Labidostomis taxicornis FABRICIUS, 1792 - Răcari (DJ.), B. - 1974; Plenița (DJ.), I.C. - 2000. Specie mediteraneană.

Labidostomis longimana LINNAEUS, 1761

Tâmburești (DJ.), Baia de Aramă (MH.), Novaei (GJ.), Ciupercenii (DJ.), Râncă (GJ.), B. - 1974; Lunca Jiului (DJ.), I. - 2000; Caraula (DJ.), Craiova (DJ.), Vârtop (DJ.), I. - 1999; Segarcea (DJ.), I. - 1999 ; Segarcea (DJ.), Filiași (DJ.), Tânărăeni (DJ.), Irimești (GJ.), Baia de Aramă (MH.), Bucovăț (DJ.), Bugiuștești (GJ.), Bistreț (DJ.), Caracal (OT.), Tismana (GJ.), Negoi (DJ.), Desa (DJ.), Gura Motru (MH.), Cărbunești (GJ.), I. C. - 2000 . Specie eurosiberiană.

beriană.

Labidostomis cyanicornis GERMAR, 1817 - Bahna (MH.), M. - 1929; Jitaru (OT.), I. C. - 2000; Ișalnița (DJ.), I. C. - 2000. Specie centraleuropeană.

Labidostomis tridentata LINNAEUS, 1758 - Novaci (GJ.), I. - 2000, I. C. - 2000; Murgași (DJ.), Negoi (DJ.), Perișor (DJ.), Craiova (DJ.), I. C. - 2000. Specie eurosiberiană.

Labidostomis lucida GERMAR, 1823 - Baia de Aramă (MH.), 1974 - B; Romula (OT.), 1904 - H.. Specie europeană.

- ssp. *axilaris* LACORDAIRE, Romula (OT.), Bistrița (OT.), H. - 1904.

Lachnaea sexpunctata SCOPOLI, 1763 - Valea Sohodolului (GJ.), Preajba (GJ.), B. - 1974 ; Vârvoru de Jos (DJ.), I. - 1998; Leamna (DJ.), Baia de Fier (GJ.), Orodel (DJ.), Segarcea (DJ.), Răcari (DJ.), Bucovăț (DJ.), Craiova (DJ.), I. C. - 2000. Specie europeană.

Gynandrophthalma xanthaspis GERMAR, 1824 - Gura Văii (MH.), Cărbunești (GJ.), M. - 1929; Caraula (DJ.), I. - 1999; Mischii (DJ.) I. C. - 2000. Specie euroasiatică.

Gynandrophthalma aurita LINNAEUS, 1767 - Piatra Cloșani (MH.), M. - 1928; Valea Tismanei (GJ.), B. - 1974; Segarcea (DJ.), Negoi (DJ.), Turceni (GJ.), Buguilești (GJ.), Preajba (DJ.), Leamna (DJ.), Radovan (DJ.), I. C. - 2000 ; Bucovăț (DJ.), I. - 200. Specie eurosiberiană.

Gynandrophthalma cyanea FABRICIUS, 1763 - Cloșani (MH.), Bahna (MH.), M. - 1928; Tămburești (DJ.), Halângă (MH.), Rovinari (GJ.), B. - 1974; Bucovăț (DJ.), I. - 2000; Craiova (DJ.), Ciuperceci (DJ.), Tismana (GJ.), I. C. - 2000. Specie eurosiberiană.

Coptocephala unifasciata SCOPOLI, 1763 - Caraula (DJ.), I. - 1999; Racovița (VL.), I. C. - 2000. Specie întâlnită în sudul Europei și Asia Mică.

Coptocephala rubicunda LAICHARTING, 1781 - Piatra Cloșani (MH.), 1928 - M.. Specie central-europeană.

Subfamilia Eumolpinae THOMPSON, 1859

Adoxus obscurus LINNAEUS

ssp. *villosulus* SCHRANK, 1781 - Munții Tidvele (GJ.), Păpușa (GJ.) B. - 1974. Specie holartică.

Chrysochus asclepiadeus PALLAS, 1773 - Padea (DJ.), I. - 2000; Segarcea (DJ.), I. C. - 2000; Lipov (DJ.), H. - 1904. Specie palearctică.

Subfamilia Galerucinae LATREILLE, 1802

Lochmaea capreae LINNAEUS, 1758 - Tismana (GJ.), M. - 1928; Valea Sohodolului (GJ.), B. - 1974. Specie palearctică.

Lochmaea crataegi FORSTER, 1771 - Bahna (MH.), Piatra Cloșani (MH.), M. - 1928. Specie palearctică.

Phyllobratica adusta CREUTZER, 1799 - Tismana (GJ.), M. - 1929; Novaci (GJ.), Valea Sohodolului (GJ.), B. - 1974. Specie pontică.

Luperus viridipennis GERMAR, 1824 - Tismana (GJ.), M. - 1929. Specie eurosiberiană.

Luperus xanthopoda SCHANK, 1781 - Tismana (GJ.), M. - 1929. Specie euroasiatică.

Luperus flavipes LINNAEUS, 1767 - Vârvoru de Jos (DJ.), I. 2000; Păd. Stârmina (MH.), I. 2000. Specie eurosiberiană.

Pyrrhalta viburni PAYKULL, 1799 - Novaci (GJ.), I. - 2000; Cheile Sohodolului (GJ.), I. C. 2000. Specie europeană.

Agelastica alni LINNAEUS 1837 - Călimănești (VL.), Râmnicu Vâlcea (VL.), O. -

1921; Valea Motrului (GJ.), M. - 1928; Tâmburești (DJ.), Tismana (GJ.), B. - 1974; Novaci (GJ.), I. - 2000; Melinești (DJ.), Baia de Fier (GJ.), Bucovăț (DJ.), I. C. - 2000. Specie euro-siberiană.

Galeruca (Galeruca) tanaceti LINNAEUS 1758

Bahna (MH.), Gura Văii (MH.), M. - 1928; Tâmburești (DJ.), Valea Sohodolului (GJ.), B. - 1974; Craiova (DJ.), Bucovăț (DJ.), Vârvorul de Jos (DJ.), I. - 1999, 2000; Bârzabalaș (OT.), Bumbești (GJ.), Leamna (DJ.), Radovan (DJ.), Tismana (GJ.), Bistriță (DJ.), Berbești (VL.), Negoi (DJ.), Poiana Mare (DJ.), Preajba (DJ.), Pisculeț (DJ.), Segarcea (DJ.), Gura Motrului (MH.), Răcari (DJ.), Bugiulești (GJ.), Coțofenii din Față (DJ.), Fântânele (DJ.), Racovița (VL.), I. C. - 2000. Specie holaretică.

Galeruca (Galeruca) pomona SCOPOLI 1763

Bahna (MH.), Gura Văii (MH.), M. - 1928; Bechet (DJ.), Tâmburești (DJ.), B. - 1974; Lipov (DJ.), H. - 1904; Bucovăț (DJ.), I. - 2000; Craiova (DJ.), Tismana (GJ.), Poiana Mare (DJ.), Segarcea (DJ.), Melinești (DJ.), I. C. - 2000. Specie holaretică.

Galeruca (Emorhopa) rufa GERMAR 1824 - Craiova (DJ.), Caraulea (DJ.), I. - 1999; Verbicioara (DJ.), Simnic (DJ.), Plenița (DJ.), Negoi (DJ.), Vâlcani (DJ.), Racovița (VL.), Baia de Aramă (MH.), I. C. - 2000. Specie central europeană.

Galerucella (Neogalerucella) calmariensis LINNAEUS 1767

Bahna (MH.), M. - 1928; Preajba (GJ.), I. - 2000; Cărbunești (GJ.), Preajba (DJ.), I. C. - 2000. Specie palearetică.

Galerucella (Neogalerucella) lineola FABRICIUS 1781 - Desa (DJ.), I. - 2000; Murgași (DJ.), Craiova (DJ.), I. C. - 2000. Specie europeană.

Galerucella (Xanthogaleruca) luteola O.F. MÜLER, 1766 - Filiași (DJ.), I. - 2000; Cărbunești (GJ.), Cheile Sohodolului (GJ.), I. C. 2000. Specie palearctică.

Galerucella (Neogalerucella) pusilla DUFTSCHMID 1825

Cărbunești (GJ.), I. - 2000. Specie răspândită în Europa și Asia Mică.

Diabrotica virgifera LECONTE, 1858

Pătrunsă relativ recent în fauna României, această specie a fost semnalată și în Oltenia – Mehedinți, iar în județul Dolj a apărut în anul 1999 în localitățile situate lângă Dunăre (Cetate). Specie nord-americană.

Analiza rezultatelor și discuții

Cele cinci subfamilii analizate cuprind un număr de 43 specii. Dintre acestea, 4 specii sunt menționate pentru prima dată în fauna Olteniei: *Plateumaris sericea* LINNAEUS, *Clytra quadripunctata* LINNAEUS, *Galerucella pusilla* DUFTSCHMID, *Luperus flavescens* L.

Se constată că subfamilia cea mai bine reprezentată este Galerucinae - 17 specii, urmată de Clytrinae - 13 specii, cea mai slab reprezentată fiind subfamilia Eumolpinac, cu 2 specii.

Se remarcă prezența unor specii mai puțin frecvente în fauna României: *Macroplea appendiculata* PANZ., *Galerucella pusilla* DUFTSCHMID, *Coptocephala rubicunda* LAICHARTING și *Diabrotica virgifera* LECONTE.

Datorită colectărilor pe care le-am efectuat în ultimii ani 1997-1999 și consultării colecției Muzeului Olteniei, s-au obținut noi date atât în ceea ce privește localitățile de colectare cât și în răspândirea pe verticală, în funcție de altitudine, a crisomelidelor din Oltenia.

Astfel, unele specii prezintă o largă răspândire pe verticală, din zona nisipoasă a Câmpiei Olteniei (Tâmburești, 25 m altitudine) până în zona subcarpatică (Tismana, Novaci, Baia de Fier, 600-1900 m altitudine) sau chiar până în zona montană (Râna 2000-2100 m

alitudine).

Exemplu: *Lilioceris lili* SCOP., *Lema melanopa* L., *Labidostomis longimana* L., *Clytra laeviuscula* Ratz., *Labidostomis tridentata* L., *Lachnaea sexpunctata* SCOP., *Gynandrophthalma aurita* L., *Gynandrophthalma cyanea* FABR., *Agelastica alni* L., *Galeruca tonaceti* L., *Galeruca pomona* Scop., *Galeruca rufa* GERM.

Alte specii, majoritatea aparținând subfamiliei Galerucinae, se regăsesc doar în zonele deluroasă și subcarpatică, caracterizate prin valori medii ale temperaturii și umidității. Se confirmă astfel preferințele ecologice ale reprezentanților acestei subfamilii, majoritatea fiind mezofite.

Exemplu: *Lachnaea capreae* L., *Phyllobrotica adusta* CREUTZ., *Luperus viridipennis* GERM., *Phyrrhalta viburni* PAYK., *Galeruca interrupta* Ill., *Galeruca pusilla* DUFT.

În ceea ce privește regimul trofic, se completează lista plantelor găzdui pentru unele specii de crisomelide. Astfel pentru specia *Lilioceris lili* SCOP., literatura (KASZAB 1962, FREUDE, HARDE, LOHSE 1966) menționează drept plante găzdui pe cele aparținând familiei Liliaceae; în anul 1999 în Parcul "Nicolae Romanescu" Craiova am observat un atac puternic al acestei specii asupra unei plante aparținând familiei Solanaceae-Solanum dulcamara, deci specia devine polifagă.

Se constată predominanța speciilor oligofage – 17 specii (44,7%) urmate de cele polifage – 16 specii (35,7%) și monofage – 9 specii (21,4%).

Datorită biotopurilor foarte variate, Oltenia este o regiune foarte interesantă și din punct de vedere zoogeografic. Aici se pot întâlni specii care au afinități cu fauna Europei centrale, altele cu cea din nordul Europei sau cu fauna mediteraneană; există și elemente europene, euroasiatice, pontice, palearctice, holarectice și chiar nord-americane (*Diabrotica virgifera* LECONTE).

Repartiția numerică și procentuală a speciilor analizate, din punct de vedere zoogeografic este următoarea: eurosiberiene – 17 specii (44,7%), centraleuropene – 4 specii (9,5%), holarectice – 3 specii (7,1%), palearctice – 6 specii (14,2%), europene – 5 specii (11,9%), pontice – 1 specie (2,3%), euroasiatice – 4 specii (9,5%), mediteraneene – 1 specie (2,3%) și nord-americane – 1 specie (2,3%).

Concluzii

1. Cele cinci subfamilii analizate cuprind un număr de 41 specii. Dintre acestea 4 specii sunt menționate pentru prima dată în fauna Olteniei: *Plateumaris sericea* LINNAEUS, *Clytra quadripunctata* LINNAEUS, *Galerucella pusilla* DUFTSCHMID., *Luperus flavipes* L., iar 5 specii sunt mai puțin întâlnite chiar în fauna României: *Galerucella pusilla* DUFTSCHMID., *Coptocephala rubicunda* LAICHARTING, *Diabrotica virgifera* LECONTE, *Macrolepta appendiculata* L., *Luperus flavipes* L.

2. Se completează lista plantelor găzdui pentru specia *Lilioceris lili* SCOP., care atacând și plante din familia Solanaceae devine astfel polifagă.

3. Subfamiliiile analizate se caracterizează printr-o mare varietate de specii din punct de vedere zoogeografic.

BIBLIOGRAFIE

BOBÎRNAC B. 1974. Contribuții la studiul familiei Chrysomelidae (Ord. Coleoptera) în Oltenia. St. și Com. Muzeul de Șt. Nat. Bacău: 23-30.

FLECK E. 1906. Die Coleopteren Rumäniens. Bull. de la Soc. De Sciences de Bucarest. 13-14:

- HORMUZACHI C. 1904. Troisième catalogue des coléoptères récoltés par les membres de la Société des naturalistes de Roumanie. Bull. Soc. Sci. Rom. 13 (1-2): 51-65.
- IENIȘTEA M. A. 1975. Coleoptera: In Fauna Seria monografică "Porțile de Fier": 193-214. Ed. Acad. București
- ILIE A. L. 1999. Cercetări asupra coleopterofaunei din zona Vârvoru de Jos(I). Stud. și Com. Șt. nat. Craiova . 15: 111-113.
- ILIE A. L. 1999. Cercetări faunistice și ecologice asupra familiei Chrysomelidae (Coleoptera) în zona Caraulea-jud. Dolj, în anul 1999. Stud. și Com. Muzeul de Șt. Nat. Pitești: in press.
- ILIE A. L., CHIMIŞLU CORNELIA 2000. Catalogul speciilor de Chrysomelidae (Coleoptera, Insecta) din colecția Muzeului Oltenici- Craiova: Bul.inf. Soc.lepid.rom.; 10(1-2): 153-158.
- KOSZAB Z. 1962. Chrysomelidae. Fauna Hungariae. Acad. Kiodó. Budapest.
- MARCU O. 1928. Contribuții la cunoașterea coleopterelor Olteniei. Arhivele Olteniei. Craiova an 7(39-40): 473-487.
- MARCU O. 1929. Contribuții la cunoașterea faunei Olteniei. Arhivele Olteniei. Craiova 8 (45-46) : 475-479.
- FREUDE, HARDE, LOHSE 1966. Die käfer Mitteleuropas. Band 2. Phytophaga, Goecke & Evers, Krefeld, 9 : 95-278.
- OCHS G. 1921. Beitrag zur Coleopterenfauna Rumäniens. Ent. Bl. 17: 26-29.
- WINKLER A. 1924-1932. Catalogus Coleopterorum regionis Palearcticae. Wien : 1226-1359.

Aurelian Leonardo ILIE
Str. Elena Teodorini, nr. 14.
RO-1100 Craiova

Received: 14.10.1999

Accepted: 21.12.2000

Printed: 15.02.2001